Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

10.9.2020

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntija- ja lausuntopyyntönne 4.9.2020 Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta perjantai 11.09.2020 klo 11.00

HE 87/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta ja HE 114/2020 vp työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun hallituksen esityksen (HE 87/2020 vp) täydentämisestä

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta saada lausua työllisyyden edistämisen kuntakokeiluista annetuista hallituksen esityksistä.

ELY-keskus lausuu seuraavaa:

1. Kokeilujen tuloksien johtopäätökset vs. pysyvät palvelurakenteen uudistukset

Hallituksen esityksessä todetaan, että ”kokeilun tavoitteena on saada tietoa siitä, parantaako kuntapohjainen palvelujen järjestäminen työllisyyden edistämisen vaikuttavuutta ja työllisyysastetta. Tavoitteiden toteutumista seurattaisiin tiiviisti kokeilun aikana alueilla ja valtakunnallisesti. Kokeilun vaikutuksia arvioitaisiin kokeilun jälkeen valtioneuvoston tutkimus- ja selvityshankkeena”.

ELY-keskus pitää tärkeänä, että kuntapohjaiseen järjestämistapaan liittyvät kokeilut ja niiden vaikutukset arvioidaan ennen kuin työvoima- ja elinkeinopalvelujen pysyvistä rakenteista koko palvelujärjestelmää koskien tehdään päätöksiä.

Kyseessä olevan laajamittaisen kokeilun taloudellista vaikutuksista, työllisyysvaikutuksista, alueellisten ja paikallisten erojen merkityksestä sekä palvelujen kehittymisestä tarvitaan enemmän tietoa ja tuloksia kuin hallituksen esityksessä on tällä hetkellä kuvattu.

2. Työ- ja elinkeinopalvelujen alueellinen ohjaus

Hallituksen esityksessä kokeilujen ohjaus ja erityisesti suhde työllisyys- ja yrityspalvelujen alueelliseen ohjaukseen jää määrittelemättä. Alueellisen ELY-keskuksen tehtävänä on ohjata ja valvoa TE-toimistoa ja tämä ohjaussuhde säilyy kuntakokeilusta huolimatta. Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa alueelle tulostavoitteet ja määrärahat, joiden mukaisesti ELY-keskus ohjaa TE-toimistoa.

ELY-keskuksen ja kuntakokeilun suhdetta ei juurikaan määritellä suhteessa ELY-keskuksen rooliin alueen työllisyydenhoidon kokonaisuuden ohjauksessa.

3. Yhteistyöelin

Hallituksen esityksessä määritellään TE-toimiston ja kokeilukuntien välisestä yhteistyöelimestä, jossa seurataan ja yhteensovitetaan alueen työvoima- ja yrityspalveluja. ELY-keskuksella on esityksen mukaan yhteistyöelimessä edustus.

Yhteistyöelimen rooli ja toimivalta jäävät epämääräiseksi suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen. Eri toimijoiden roolien, toimivallan ja ohjaussuhteiden määritteleminen helpottaa yhteistyön rakentamista.

4. Kokeilujen resurssit

Aiemman kuntakokeilun keskeisiä havaintoja olivat kuntien oman henkilöresurssipanostuksen lisäys henkilökohtaiseen asiakastyöhön (OMA-valmentajat) sekä kuntouttavan työtoiminnan merkittävä lisäys aktivoinnissa. Yhdessä TE-hallinnolta siirtyneiden resurssien kanssa kokonaisresurssi kasvoi ja asiakkaille voitiin tarjota enemmän lähipalvelua.

Hallituksen esityksessä kuntien omien resurssien tuomista TE-hallinnolta siirtyvien henkilö- ja määräraharesurssien lisäksi ei tuoda riittävästi esiin kokeilun keskeisenä onnistumistekijänä. Mikäli resurssien lisäämistä ei edellytetä kokonaisuudessaan kunnissa, on epätodennäköistä, että vain henkilöstön siirto TE-toimistoista riittää myönteisiin työllisyysvaikutuksiin.

Hallituksen esitys ei myöskään ota tarkemmin kantaa resurssien (henkilöresurssit, määrärahat) tarkasteluun kokeilun aikana.

5. Palveluhankinnat

ELY-keskus näkee tärkeänä TE-palveluja tuottavien markkinoiden kehittämisen täydentämään julkisesti tuotettua palvelua. Palvelujentuottajat ovat erikoistuneet erilaisisiin koulutus-, valmennus- ja asiantuntijapalveluratkaisuihin. Palvelut kilpailutetaan avoimesti ja hankintamenettelyjä hyödynnetään monipuolisesti (esim. dynaaminen hankintajärjestelmä, ideakilpailut). Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella on elinvoimainen ja monipuolinen yksityisten palveluntuottajien kenttä, joka vastaa pääosasta ostopalvelutuotantoa. Kuntaomisteisten tarjoajien rooli on alueella pienempi kuin hallituksen esityksessä kuvataan.

ELY-keskus toivoo, että kaikki toimijat (ml. järjestöt) huomioidaan osana työvoima- ja yrityspalvelujen palvelujen kokonaisuutta ja rakentuvaa ekosysteemiä.

Vs. johtaja Riikka Joutsensaari